

Kako začeti z novim investicijskim ciklom v Sloveniji, ovire in izzivi za slovensko gospodarstvo in priložnost za nova delovna mesta

Mag. Vekoslav Korošec

Direktor

Združenje za svetovalni inženiring -ZSI in

Združenje za inženiring - ZING

Energetsko karierno srečanje

13.december, 2013

Kje so potencialne investicije

- Energetika
- Učinkovita raba energije
- Linijska infrastruktura
- Varstvo okolja

Investicijski potencial v letu 2013

- Skupni ocenjeni investicijski potencial znaša 1,5 milijarde €
- V energetiki znaša investicijski potencial 800 milijonov €
- Del financiranja predstavljajo EU sredstva predvsem kohezija
- Projekte v energetiki (HSE, GEN, ELES) sofinancirajo banke EIB, EBRD
- Kredit EIB (500mio €) bo omogočil financiranje lastne udeležbe pri projektih sofinanciranih iz EU

Osnove za začetek investicij

- Investicijska dokumentacija
- Projektna dokumentacija
- Vključitev v prostor (DLN)
- Gradbeno dovoljenje
- Model financiranja (kredit, JZP, EU sredstva, obveznice, tuja vlaganja, koncesije...)

Zakaj z investicijami zamujamo?

- Nimamo pripravljene investicijske dokumentacije na nivoju, ki ga zahteva uredba o enotno metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije Ur.l. RS 60/2006
- Postopki vključevanja v prostor niso zaključeni, za ključne projekte nimamo sprejetega DLN in GD
- Nimamo pripravljene programe, kjer bi opredelili interese glede tujih vlaganj in modelov (javno zasebno partnerstvo, koncesije, partnerstvo itd)

Zakaj z investicijami zamujamo?

- Nismo izdelali podrobne analize učinkov investicijskih projektov na področju energetike na zaposlovanje, dodano vrednost, BDP, mednarodno konkurenčnost
- Nismo določili pri katerih projektih so tuja vlaganja smiselna in kje ne
- Na področju energetike, nismo sprejeli Nacionalnega energetskega programa
- Nismo si postavili prioritete, ciljev in na nacionalnem nivoju dosegli konsenza za določene projekte

Zakaj z investicijami zamujamo- okolje

- Različni vzroki so pripeljali do odmika od „ustvarjalnega varstva okolja „ in uveljavitve „konzervativnega varstva okolja“ (Marušič, 2011)
- Nemogoče postaja umestiti v prostor prostorske ureditve, ki so že dosegle družbeno razvojni konsenz skozi prostorsko strategijo
- V prostoru se pojavljajo ureditve, ki ne sledijo logiki primerne prostorske umestitve ampak logiki umikanja vsem varstvenim režimom (NATURA 2000)

Kako spodbuditi investicije

- Lista potencialnih investicij po področjih
- Razdelitev projektov glede na pripravljeno dokumentacijo in soglasja
- Evidentiranje ovir, ki onemogočajo pridobivanje soglasij, dovoljenj in začetek gradnje
- Priprava modelov financiranja, javno zasebno partnerstvo, koncesije, razpis obveznic, tuja vlaganja....
- Ocena narodno gospodarskih koristi projektov (nova delovna mesta, rast BDP, sinergijski učinki...)

Lista potencialnih investicij po področjih

Infrastrukturni objekti

- Daljnovodi VN in pripadajoče RTP in TP, centri vodenja
- Distribucijsko omrežje in daljnovodi
- Pametna omrežja
- Plinovodno omrežje, kompresorske postaje, skladišča
- Deponije, termična obdelava odpadkov, sežigalnice

Lista potencialnih investicij

Hidroelektrarne

- HE na spodnji Savi (Brežice, Mokrice)
- HE na srednji Savi (Trbovlje, Renke, Suhadol)
- HE na Dravi (Če Kozjak)
- HE na Soči
- HE na Muri
- MHe

Lista potencialnih investicij

- **Termoelektrarne**
- TEŠ 6
- TET, PPE, obnova 125 MW (novi lastnik??)
- PEE Brestanica nov agregat
- TE-TOL nova PPE
- PPE Kidričevo (tuja vlaganja??)
- Industrijske kogeneracije

Lista potencialnih investicij

- **Jedrske elektrarne**
- Odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, Vrbina
- Podaljšanje življenske dobe obstoječe JEK
- Modifikacije JEK v zvezi s stres analizami
- Nova JEK , priprava študij lokacije in investicijske dokumentacije

Lista potencialnih investicij

- **Obnovljivi viri**
- Veter
- Bio masa
- Bio plin
- Geotermalna energija
- Fotovoltaika
- Daljinsko ogrevanje s toploto iz lesne bio mase

Lista potencialnih investicij- URE

- Energetska sanacija stavb (možne investicije do 2014 v višini 130 mio €)
- Od I. 2014 bomo morali vsako leto energetsko prenoviti 3% državnih stavb
- Ocenjene investicije v energetsko prenovo stavb do leta 2020 znašajo 1,3 milijarde €. Pri tem je v oceno vključen javni in zasebni sektor
- Pomemben delež obnove stavb je gradbeno inštalacijski del

Obstoječi elektro-energetski sistem (EES)

Prenosna in distribucijska infrastruktura

- Prenosno omrežje ELES, 400kV DV, RTP, 400kV Povezava SLO- Mađarska, SLO- Italija, nadgradnja 220kV DV na 400kV, obnova 110kV omrežja, ocena predvidenih investicij 600 mio Eur do I. 2020
- Distribucijsko omrežje, vključno z pametnimi omrežji za vključevanje razpršene proizvodnje iz OVE, investicije 1200 mio Eur do I. 2020

Gradnja HE

- Brez izgradnje HE na Savi in Muri ne bomo dosegli cilja 25% energije iz OVE do leta 2020
- Delež domačega znanja in dobav je pri HE največji (90%)
- Energija se proizvaja po konkurenčnih cenah, ni subvencij
- Projekt HE na Savi (spodnja in srednja Sava) predstavlja 13.500 delovnih mest
- Dodana vrednost delovnih mest je nadpovprečna, veliki sinergijski učinki

Ovire pri spodnji in srednji Savi

- HE Brežice največja elektrarna na Savi, predviden začetek izgradnje poleti 2013, problematično zagotavljanje sredstev za infrastrukturni del
- HE na srednji Savi odsek (Renke, Trbovlje, Suhadol) investicija 380 milijonov €, ni še koncesijske pogodbe in postopki za DLN ne morejo steči
- HE na srednji Savi, odsek 6 HE od Ježice do Ponovič, investicija 1 milijardo €, problem je širitev Natura 2000

Makro ekonomski učinki izgradnje HE na srednji Savi (9 elektrarn)

- 667 mio Eur večja produkcija gospodarstva
- 157 mio Eur gradbeništvo
- 61 mio Eur dejavnost kovinskih izdelkov
- 51 mio Eur posredovanje in prodaja
- 43 mio Eur druge poslovne storitve
- 13.478 novih delovnih mest
- 398 mio Eur dodana vrednost od tega v gradbeništvu 158 mio Eur
- 19 mio Eur neto davkov na proizvode

HE Brežice

Financiranje investicij

- Lastna sredstva
- Krediti domačih in predvsem tujih bank (EBRD, EIB, WB)
- Sredstva iz kohezije
- Sredstva iz EU (TEN- E, TEN-T)
- Javno zasebno partnerstvo
- Gradnja na osnovi koncesij
- Tuja vlaganja

Finančna perspektiva 2014-2020

- Priprava strateških razvojnih dokumentov
- Strategija razvoja Slovenije
- Državni razvojni program prioritet in investicij
- Operativni programi
- Regionalni razvojni programi
- 1 mlrd Eur predvidena iz kohezije za področje prometa, okoljske infrastrukture in trajnostne rabe energije

Vpliv investicij na gospodarstvo

- Narodno gospodarski učinki novih investicij so odvisni tudi od deleža domačih storitev, dobaviteljev opreme in gradbenih izvajalcev
- Zdrava jedra gradbenega sektorja inženiringov in industrije organizirati in pripraviti za konkurenčen nastop
- Pri vsakem načrtovanem projektu razmišljati o optimalnem deležu domačih dobav, storitev in novih delovnih mestih

Zaposlovanje v energetiki

- Energetska podjetja so zelo previdna pri zaposlovanju
- Ključni problem je v pomanjkanju jasnih odločitev o bodočem razvoju in projektih
- Na nivoju države nimamo sprejetih ključnih dokumentov NEP in DREN
- Industrija, gradbeništvo, inženiringi ne zaposlujejo novih kadrov , ker ni vsebinsko in terminsko sprejetih ključnih odločitev

Posledice za gospodarstvo

- Zaradi nejasne prihodnosti ni zaposlovanja in ni razvoja
- Energetska podjetja, industrija, inženiringi so pod hudim pritiskom zmanjševanja stroškov
- Generacija, ki je imela veliko izkušenj iz investicijskega cikla 1973 do 1983 je v pokoju
- Kadrovske te generacije nismo nadomestili in nismo pripravljeni na nov cikel 2014 do 2024

Nasveti mladim

- Končajte šolo in si pridobite formalno izobrazbo
- Dodatno se izobražujte v znanju tujih jezikov (angl.nem.rušč.)
- Že med študijem izkoristite možnost izobraževanja v tujini (Erasmus)
- Izkoristite vsako možnost počitniške prakse doma ali v tujini
- Spremljajte problematiko energetike v medijih in specializiranih revijah (npr.Naš stik, E-net),udeležite se str. posvetov

Kje so izzivi

- Pred nami je nov investicijski cikel, spremeniti moramo rezerviran odnos do investicij- nova investicijska kultura
- Mladi bodo nadomestili staro generacijo v energetske podjetjih, industriji, gradbeništvu in inženiringih
- Poleg formalne izobrazbe je za vse, ki bodo sodelovali pri gradnji objektov potreben strokovni izpit (vodenje, gradnje, projektiranje, nadzor) to velja za tehnike in inženirje
- Del investicij v energetiki bo na osnovi PPP, tujih vlaganj ali koncesij

Bodočnost pripada pametnim in
pogumnim!

vekoslav.korosec@gzs.si